

Pranešimas spaudai

Liuksemburgas, 2022 m. lapkričio 9 d.

ES parama anglių pramonės regionams nedaug prisidėta pereinant prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos

Šiandien Europos Audito Rūmų paskelbtoje ataskaitoje teigiama, kad ES finansinė parama anglių pramonės regionams turėjo nedidelį poveikį darbo vietoms ir energetikos pertvarkai. Nepaisant bendros pažangos, keliose ES šalyse anglis tebėra reikšmingas išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų šaltinis. Todėl auditoriai ragina veiksmingai ir efektyviai naudoti naująjį Teisingos pertvarkos fondą, kad būtų sumažintas ES perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos socialinis ir ekonominis poveikis anglių pramonės regionams.

Pastaraisiais dešimtmečiais Europos anglių pramonės sektoriaus veikla nuolat mažėjo. Socialinei bei ekonominei ir energetikos pertvarkai anglių pramonės regionuose remti buvo skirtos ES sanglaudos politikos lėšos: 2014–2020 m. septyniems audituotiems anglių pramonės regionams buvo skirta apie 12,5 milijardo eurų. Nors gamyba gerokai sumažėjo, 2019 m. anglies deginimas vis dar sudarė 15 % ES išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio. Pagal neseniai patvirtintą Europos žaliąjį kursą užsibrėžta laipsniškai nutraukti anglių naudojimą – tai pagrindinė sąlyga, kad būtų įgyvendinti iki 2030 m. užsibrėžti klimato srities tikslai, o iki 2050 m. būtų pasiekta, kad poveikis klimatui būtų neutralus. 2021–2027 m. laikotarpiu regionams ir sektoriams, kuriuos labiausiai paveikė perėjimas prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos, numatyta iš 2021 m. birželio mėn. įsteigto Teisingos pertvarkos fondo skirti 19,3 milijardo eurų.

„Viena svarbiausių Europos žaliąjo kurso sudedamųjų – Teisingos pertvarkos fondas. Jo lėšomis suteikiama daug papildomų išteklių anglių pramonės regionams, – teigė už auditą atsakingas Europos Audito Rūmų narys Nikolaos Milionis. – Europos Komisija turėtų užtikrinti, kad ES lėšomis būtų remiama aiški veiksmų kryptis atsiskaitant anglių, ir būtų atsižvelgta į įtampą energijos rinkoje po Rusijos įsiveržimo į Ukrainą.“

Sumažėjus anglių gavybai, neišvengiamai sumažėjo šio sektoriaus darbuotojų skaičius. Vienuose regionuose, pavyzdžiui, Lužicoje (Vokietija) ir Silezijoje (Lenkija), darbuotojų skaičius sumažėjo dėl natūralios kaitos ir darbuotojams išėjus į pensiją, kituose, pavyzdžiui, Moravijoje-Silezijoje (Čekija), anglių kasybos įmonėms teko darbuotojus atleisti. Atleisti anglių sektoriaus darbuotojai galėjo dalyvauti ES finansuojamuose mokymuose, tačiau auditoriai neturėjo duomenų dėl jų dalyvavimo, todėl negalėjo nustatyti, ar tai padėjo jiems susirasti naują darbą. Auditoriai taip pat

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos pagrindines mintis. Visa ataskaita pateikta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

nepastebėjo jokio reikšmingo poveikio tikrintų regionų energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių pajėgumams. ES finansuojamos investicijos į energijos taupymą taip pat turėjo nedidelį poveikį arba negalėjo būti kiekybiškai įvertintos.

Prieš pateikdama pasiūlymą dėl Teisingos pertvarkos fondo, skirtą labiausiai paveiktiems regionams ir sektoriams, Europos Komisija neatliko tinkamos ankstesnio ES finansavimo rezultatų šiuose regionuose ir jų likusių poreikių analizės. Auditoriai visų pirma pabrėžia riziką, kad lėšos gali būti išleistos, o pertvarka – neįvykti. Šią riziką padidina tai, kad programos trukmė yra ribota – didžiąją dalį lėšų reikia skirti iki 2023 m. pabaigos ir panaudoti iki 2026 m. pabaigos. Pertvarką bei anglių naudojimo nutraukimą taip pat gali pavėlinti 2022 m. prasidėjęs Rusijos įsiveržimas į Ukrainą ir jo poveikis energijos rinkai.

Galiausiai auditoriai pažymėjo, kad kai kuriose ES šalyse vietos anglis buvo pakeista importuota arba kitu iškastiniu kuru. Pavyzdžiui, Vokietija ir Lenkija per pastaruosius 15 metų reikšmingai padidino importuojamų anglių kiekį. Todėl anglis tebėra reikšmingas išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio šaltinis, visų pirma Lenkijoje, Čekijoje, Bulgarijoje, Vokietijoje, Slovėnijoje ir Rumunijoje. Be to, auditoriai nustatė, kad nepakankamai dėmesio skirta iš uždarytų arba apleistų anglių kasyklų išmetamam metano kiekiui.

Bendra informacija

Per šį auditą vertintas ES fondų vaidmuo įgyvendinant regionų, kuriuose anglių pramonės veikla mažėja, socialinę, ekonominę ir energetikos pertvarką. Anglių pramonės regiono socialinė, ekonominė ir energetikos pertvarka – tai ekonomikos perorientavimo procesas, siekiant pakeisti dėl laipsniško anglių atsisakymo prarastas darbo vietas, sutaupyti energijos ir pereiti prie energijos šaltinių, kurie būtų suderinami su ES klimato srities tikslais.

Specialioji ataskaita 22/2022 „*ES parama anglių pramonės regionams. Mažai dėmesio skiriama socioekonominei ir energetikos pertvarkai*“ paskelbta Audito Rūmų svetainėje (eca.europa.eu).

Kontaktai spaudai

Audito Rūmų spaudos tarnyba: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu, mob. tel. (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu, mob. tel. (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu, mob. tel. (+352) 691 553 547